

רכב אוטונומי בשבת? הרב מואיז נבון

הרב יעקב אריאל, המכוננית האוטומטית - חילול שבת מהתורה! (המעין גיליון 224)
את אשר יגורתי בא. **[איוב פרק ג: אַחֲרַי כֵּן פָּתַח אִיּוֹב אֶת פִּיהוּ וַיִּקְלַל אֶת יוֹמוֹ: ... וְאָשֶׁר יִגְרָתִי יָבֵא לִי:]** תלמידי חכמים מתחילים להתפלפל בנושא המכוננית האוטומטית (או אוטונומית) בשבת, מבלי להביא בחשבון את ההשלכות החמורות שיש **לעצם הדיון**.... אני מציע בזאת לחבריי הרבנים **להימנע מכל דיון** בפרטי פרטים של הנושא, גם אם כוונתם לאסור, כי יש מתחכמים שידחו את ראיותיהם ויסיקו מסקנות הפוכות. יש להתייחס לנושא זה בצורה אקסיומאטית וחד-משמעית: הנוהג במכוננית אוטומטית בשבת עובר על **איסור מהתורה**, ודינו כמחלל שבת בפרהסיא, על כל המשתמע מכך! דיון בנושא זה יכול להיערך רק במסגרת פנימית של העוסקים בביטחון ורפואה בלבד.

הרב דוד מישלוב, (המעין גיליון 228)

... מכונניות אוטונומיות, בתים חכמים, מכשירים המופעלים באמצעות הקול, ועוד המצאות רבות, עשויים להַנְעִים לאנשים את השבת בלי עשיית מלאכה אסורה, ותוך כדי הפיכתה ליום קדוש. לי יש מושג חלקי בלבד איך השבת תיראה בעתיד, בתור יום קדוש, שבת שבתון, אך נראה לי ברור כי היא תהיה שונה ממה שהיא היום. מן הראוי שתלמידי חכמים ידונו בנושאים אלו, כדי שיוכלו להוביל את הציבור בשום שכל ולא יובהלו באיחור לכבות שריפות שכבר פרצו.

~ דיון בפרטי פרטים ~

○ ספינה

שבת דף יט עמוד א

תנו רבנן: אין מפליגין בספינה פחות מג' ימים קודם לשבת [חברותא: אם עתידה להמשך הפלגתו אף בשבת]. ...

חברותא - הערות שבת דף יט עמוד א הערה 5)

- [1] **תוספות** - ואפילו בתוך התחום אסור, משום גזירת "שט". שאין שטין על פני המים בשבת, גזירה שמא יעשה לו חבית של שייטין [רפסודה].
- [2] **רבינו חננאל** - משום איסור **תחומין**. ולפי זה דוקא כשאין במים שתחת הספינה י" טפחים. אבל בדאיכא י" טפחים מותר, משום שאין תחומין למעלה מעשרה. ...
- [3] **רי"ף** - משום ביטול **עונג שבת**. דשלושת ימים הראשונים להפלגה, הוא ליה שינוי וסת מנעונת הספינה. ולדבר מצוה מותר, משום דפטור ממצות עונג שבת, ד"העוסק במצוה פטור מן המצוה"
- [4] **בעל המאור** - שמא יצטרך הישראל לעשות מלאכה בשבת, משום פיקוח נפש [ז"א משום **סכנה**], ותדחה השבת. ...
- [5] **רי"ן בשם הרמב"ן** - משום שהנכרי יעשה בשבת **מלאכה בשביל ישראל**. ודוקא תוך ג' ימים. אבל קודם ג' ימים שרי, משום דעדיין לא מיקרי "קמי שבתא" ...
- [6] **רשב"ם** - כבית שמאי היא, **שאסרו להתחיל מלאכה בערב שבת** אף על פי שנגמרת מאליה בשבת. והכא נמי, הריהו גורם בערב שבת שתולכנו הספינה מאליה חוץ לתחום.

- [7] **הרשב"א** - חששו החכמים שהנהגת הספינה הוא מעשה של **עובדין דחול**.
- [8] **אור זרוע** - כתב שיומיים קודם השבת אסור לצאת בספינה משום **מראית העין**.

• תחום שבת

○ אופנייה

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכוננית האוטומטית (המעין גיליון 229)
הסיבה העיקרית שמחמתה התפשט האיסור [על רכיבת אופניים] היא החשש שמא יצא מחוץ לתחום.

○ קלפונעיות

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכוננית האוטומטית (המעין גיליון 229)
מהירות נסיעתה איטית מאוד, ואין חשש שאדם בריא ישתמש בה לצרכיו. היא מיועדת לנסיעה לטווחים קצרים, ואין חשש שיתרוצצו בה למקומות שונים או יצאו בה אל מחוץ לתחום.

הרב איתן קופיאצקי (המעין גיליון 223)

משום תחומין: חשש היציאה מחוץ לתחום בוודאי קיים, אלא שמכוננית אוטונומית אפשר לתכנת כך שהיא לא תוכל לצאת מתוך תחום שבת.

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכוננית האוטומטית (המעין גיליון 229)
בתחילה תוגבל הנסיעה לטווח של שני ק"מ מחשש ליציאה מתחום שבת (ותימצא דרך לתכנן הגבלה זו אוטונומית מע"ש), ואח"כ תותר הנסיעה למרחקים גדולים יותר בתנאי **שקרקעית המכוננית גבוהה מעל עשרה טפחים**, ולבסוף נמצא את המוני בית ישראל שומרי תורה ומצוות עורכים סעודות שבת בפיקניקים מהנגב ועד הגליל... מצות התורה 'אל יצא איש ממקומו ביום השביעי' נועדה למנוע התרוצצות בשבת. היתר ההליכה ברגל בתחום מוגדר מונע התרוצצות מיותרת בשבת, והמכוננית האוטונומית מגבירה אותה.

• **עובדין דחול**

הרב איתן קופיאצקי (המעין גיליון 223)
עובדין דחול: הגדרת האיסור קשה, וגם עשויה להשתנות עם הזמן. יתכן שאם יש למכוננית "מצב שבת" [מ"י: הכוונה לרכב אוטונומי L5 שאין מקום להתערבות אדם] או שהדבר נהיה מקובל מאוד כבר לא יהיה איסור של עובדין דחול, כדוגמת המנהג להקל במעלית של שבת.

הרב יעקב אריאל, המכוננית האוטומטית - חילול שבת מהתורה! (המעין גיליון 224)
גם אם נניח שההגדרה ההלכתית של האיסור היא 'עובדין דחול', משמעותו בנידון דידן הפוכה מהמקובל. כאן המשמעות היא הפיכת שבת קודש ליום חול ממש, חלילה. כל מי שעניו בראשו מבין שאם תותר חלילה המכוננית האוטומטית יש חשש רציני שהשבת תתבטל מן העולם!

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכוננית האוטומטית (המעין גיליון 229)
יש הסבורים שאין במכוננית האוטונומית אלא לכל היותר איסור 'עובדין דחול'. הגדרה זו אולי נכונה, אולם במשמעות ההפוכה: 'עובדין דחול' היא הופכת קודש לחול. במקום מצות ההבדלה בין קודש לחול היא מטשטשת את ההבדל בין קודש ובין לחול, והופכת את השבת לחול.

○ **מעלית**

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכוננית האוטומטית (המעין גיליון 229)
ואם ישאל השואל, לכאורה מה ההבדל בין מעלית שבת בבתיים הגבוהים לבין מכוננית אוטונומית? התשובה היא שההבדל כפול, בהכרח ובפרהסיא. א. **בהכרח** - מי שגר בקומה העשירית אינו מסוגל לעלות ברגלי מאות מדרגות, ובפרט זקנים, נשים הרות, ילדים וכד'. [במכוננית] אין בה הכרח: בריאים יכולים ללכת ברגל, וזקנים ונכים יכולים להשתמש בקלנועית שאין בה כל אותם חששות שיש במכוננית. ב. **בפרהסיא** - מעלית היא מתקן צנוע בתוך הבתים. בעוד שהמכוננית מתרוצצת בפרהסיא ואוושא מילתא.

• **אושא מילתא (רועש הדבר) ופרהסיא**

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רנב
... ומותר לתת חטים לתוך רחיים של מים, סמוך לחשיכה. הגה: ולא חיישינן להשמעת קול, שיאמרו רחיים של פלוגי טוחנות בשבת. ויש אוסרים ברחיים ובכל מקום שיש לחוש להשמעת קול (טור ותוספות והרא"ש פ"ק דשבת, וסמ"ג וסמ"ק וסה"ת והגה"מ פ"ו ותשובת מהרי"ו סימן ק"ל ואגור) והכי נהוג לכתחלה, מיהו במקום פסידא יש להקל כמו שנתבאר לעיל סוף סימן רמ"ד. ומותר להעמיד כלי משקולת שקורין זייגע"ר מערב שבת, אף על פי שמשמיע קול להודיע השעות בשבת, כי הכל יודעים שדרך להעמידו מאתמול (טור), ועיין לקמן סימן של"ח).

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכוננית האוטומטית (המעין גיליון 229)
ראה מנחת שלמה ח"א סי' ט שהאריך בנושא זה, ואוסר את הרמקול רק משום השמעת קול. וראה גם צ"ץ אליעזר ח"ד סי' כו. אומנם מו"ר הגר"ש ישראלי כתב להתיר רמקול של שבת, אך למעשה לא התפשט היתרו בציבור. לא ידוע לי אם התכוון להורות כך הלכה למעשה או רק לדון דיון תיאורטי, כדי להתלמד במקום אחר. עכ"פ הוא לא התכוון שהיתרו, שנועד בעיקר לצורך לימוד תורה בתוך בתי הכנסת, יתפשט לעבר מכשירים אחרים שיפרו את הפרהסיא השבתית ברחובות העיר.

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכוננית האוטומטית (המעין גיליון 229)
גם פוסקים ספרדים, כגון הרש"ל צ"ג הגר"ש עמאר, המתירים רחיים שממשיכים לטחון בשבת כדעת המחבר שלא חושש להשמעת קול, אוסרים שימוש ברמקול, כי גם הם חוששים ל'אוושא מילתא' גדולה המשמיעה קול בפרהסיא.

הרב יהושע שפירא, דברים שנאמרו בכנס לכבוד הרב יעקב אריאל שליט"א, אמונת עתיד 118
אם נחזור למקום של המשקל המיוחד של שבת, נמצא את התשובה לעניין הזה. האיסור בשבת שמי שחשוד עליו או מומר בו הוא מומר לכל התורה כולה איננו בזה שמחלל שבת סתם, אלא בזה שמחלל שבת בפרהסיא. המשקל העצום של שבת הוא בשאלה איך הדברים נראים ברשות הרבים. נדמה לי שמתוך כך נוכל להבין גם את הבעירה של הרב להפגין מול החנויות, לשבור את הכלים מול ראש העיר ועם הציבור, מה שרבנו לא נהג בדרך כלל לעשות. זאת מפני שהפרהסיא של שבת היא יסוד כל האמונה. שנים רבות ישבתי וספגתי את זה – וכשהתבקשתי לדבר על ההנהגה של רבנו חשבתי שזה אולי הדבר היקר ביותר שלמדתי כאן, את הבעירה לשבת. עדיין צריך התעוררות לזה, ואשרינו שזכינו, שלמדנו וראינו בעינינו את הבעירה הגדולה על יסוד היסודות של האמונה – הציבוריות של שבת בישראל.

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכונית האוטומטית (המעין גיליון 229)
אוּשָׁא מִלְתָּא' אינו רק השמעת קול, אלא זה כולל כל דבר הפוגע בפרהסיא השבתית. ... למרות שרבים מאחינו אינם מודעים לצערנו לקדושת השבת ומחללים אותה בנסיעה במכונית, עדיין ההבדל בין קודש לחול מורגש בעליל ברשות הרבים ברחבי הארץ.

R. Yoni Rosenzweig, Beit Shemesh, Israel: It's about the spirit of Shabbat. Even if halachically it may be permissible, we don't want people diving around and hurting the general feeling.

Rabbi Ysoscher Katz, New York, NY: If you start using self-driving cars on Shabbat, that could change Shabbat...For some of us, that would be a tragic loss.

• **אוּשָׁא מִלְתָּא (רועש הדבר) זילותא**

יבנע אומר, חלק א או"ח סי' כ אות יב
... יש עוד טעם לאסור, משום דאוּשָׁא מִלְתָּא, והוא זילותא דשבת... בפרט בזה"ז אשר בעוה"ר רבו המתפרצים. ואף על פי שאין לנו לגזור גזירות מדעתנו... הנה כבר נחלקו בכה"ג הפוסקים בדין ריחיים של מים אם מותר לתת לתוכן חיטים מע"ש סמוך לחשיכה, שיש הרבה אוסרים משום זילותא דשבת ע"י השמעת קול... ואף מרן השו"ע שם שפסק להתיר... יודה שיש לאסור כאן, דשאני הכא דאיכא זילותא טפי...

שו"ת אור לציון חלק ב הערות פרק טז אות י
מעיקר הדין היה מקום להתיר [לכאורה] להפעיל מפעלים הפועלים באופן אוטומטי בשבת, וכן מכונית כביסה המופעלת לפני השבת, שהרי אין עושה שום מלאכה בשבת, ודמי למה שכתב בשו"ע בסימן רנ"ב סעיף ה' שמוותר לפתוח מים לגינה לפני השבת והם נמשכים והולכים כל השבת, וכן לתת חיטים לתוך הריחיים קודם השבת והם טוחנים ביום השבת. אלא שלמעשה אין להתיר בזה, משום שבמפעלים איכא אוּשָׁא מִלְתָּא טובא, ויש בזה זילותא דשבתא, ויש לחוש לאוסרים כמבואר ברמ"א בסימן רנ"ב סעיף ה'... וא"כ ה"ה במפעלים ובתי חרושת, חיישינן שמא יזיז איזה כפתור וכדומה מחשש הפסד ממון, ומשום כך נראה דאין להתיר להפעילם בשבת. וה"ה במכונית כביסה שיש לחוש שיעשה בשבת פעולה האסורה, ורק בשעת הדחק כגון לחיילים וכדומה יש להתיר בזה.

• **זילותא**

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכונית האוטומטית (המעין גיליון 229)
ריבוי הפעולות הקיים במכונית האוטונומית, גם אם יופעל אוטומטית, הוא זילותא דשבתא.

אגרות משה או"ח חלק ד סי' ס
פשוט לע"ד דעושה דבר שהוא זילותא לשבת הוא עובר בידים על חיוב הכבוד, שמשמע שהוא ג"כ חיוב התורה שנתפרש ע"י הנביאים.

• **מראית עין**

R. Sholom Klass, Responsa of Modern Judaism (V.3, 24-25)

It is forbidden to ride on a bus on Shabbat due to the prohibition of *marit ayin*. Others may see us riding the bus on Shabbat and, not knowing the details, would assume that it is permitted to drive your own car or ride in a vehicle driven by a Jew ... It is absolutely forbidden to ride in any vehicle on Shabbat unless it is an emergency or matter of life and death.

הרב איתן קופיאצקי (המעין גיליון 223)
מראית עין: כאשר המכוניות האוטונומיות יהיו נפוצות לא תהיה בעיה של מראית עין.

~ מעבר למלאכות ~

דרשה לראש השנה לרמב"ן (וגם ברמב"ן ויקרא פרק כג)

... נפרש יהיה לכם **שבתון** מהו "שבתון"? שיהיה יום שביתה ומנוחה, ואמרו רבותינו ז"ל (שבת כ"ד ב') "שבתון" עשה הוא. כלומר שתשבתו בו, והנה העושה מלאכה בו ביום טוב עובר בלאו ועשה והשובת בו מקיים עשה, ... דברים שאינן מלאכה מנין. ... **שנצטוינו מן התורה במלת שבתון להיות לנו מנוחה ביום טוב שלא נטרח אפילו בדברים שאינן מלאכה, ואם לא אמר אלא כל מלאכת עבודה לא תעשו היה מותר מן התורה כל טורח ועמל שאין בו מלאכה ממש מן האבות ותולדותיהן, ויכול הוא לטרוח כל היום למדוד התבואות ולשקול הפירות והמתכות, ולמלא החביות יין ולפנות הכלים ועורות השורים והכבשים והקורות וגם אבנים מבית לבית, ואם היתה עיר מוקפת חומה ודלתות נעולות בלילה יהיו עומסים על החמורים ואף יין וענבים יביאו ביי"ט, ויהיה השוק מלא לכל מקח וממכר ותהיה החנות פתוחה והחנוני מקיף והשולחני יושב על שולחנו והזהובים לפניו ומחליף, וכן הפועלים יהיו יכולים להשכים למלאכתם ויהיו משכירין עצמם כחול לדברים הללו וכיוצא בהם, והותרו ימים טובים ואפילו השבת עצמה **שבכל אלו אין בהם לא אב מלאכה ולא תולדה**, וכי זהו **כבוד** שצוה הכתוב ביום טוב **וענג** שצוה בשבת! ... **אבל העיקר כך הוא**, שהוזהרנו במלאכות בשבת בלאו וכתר ובחיוב סקילה, וכל העושה מלאכה אחת אפילו קטנה שבקטנות שהיא אב או תולדה ענוש כרת ונסקל, **והטרחים והעמל כשאינן בהם אב מלאכה ולא תולדה הוזהרנו בהם בעשה ד"שבתון"**, וביו"ט נמי המלאכות בלאו והטרח בעשה הזה שהוא שבתון, כלומר יום מנוחה ובטול שנעמד בטלים ולא נעשה דבר, וממנו אמר הנביא " וְכַבְּדֶתּוּ מַעֲשֵׂוֹת דְרָקִיף מִמְצוֹא חֶפְצָךָ וְגו'" , ובאו חכמים והוסיפו בשבתון שלא יטלטל אפילו אבן קטנה, ...**

רמב"ם הלכות שבת פרק כד הלכה א

יש דברים שהן אסורין בשבת אף על פי שאינם דומין למלאכה ואינם מביאין לידי מלאכה, ומפני מה נאסרו משום שנאמר (ישעיהו נ"ח:ג), "אם תָּשִׁיב מִשְׁבֶּת רַגְלְךָ עֲשׂוֹת חֶפְצֶיךָ [בַּיּוֹם קִדְשִׁי וְקִרְאֵת לְשִׁבְתָּ עֲנֵג לְקִדּוֹשׁ יְקִיץ מְכַבֵּד]", ונאמר "וְכַבְּדֶתּוּ מַעֲשֵׂוֹת דְרָקִיף מִמְצוֹא חֶפְצָךָ וְדַבַּר דְּבַר", לפיכך אסור לאדם להלך בחפציו בשבת ואפילו לְדַבַּר בהן כגון שידבר עם שותפו מה ימכור למחר או מה יקנה או היאך יבנה בית זה ובאי זה סחורה ילך למקום פלוני, כל זה וכיוצא בו אסור שנאמר ודבר דבר דבור אסור הרהור מותר.

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכונית האוטומטית (המעין גיליון 229)

המלאכות האסורות בשבת אינן רק אוסף הלכות שניתן להתייחס לכל אחת מהן באופן נפרד. הן יוצרות ביחד מכלול של קדושה. מכוח השראת המכלול הוסיפו חז"ל סייגים, שבזכותם נשמרת אווירת השבת המיוחדת. התייחסות לכל פרט ופרט בנפרד מתעלמת מהמכלול, וקדושת השבת מתעוותת. ... לא די ב'שמורי' של הפרטים האסורים, יש צורך גם ב'זכור' את יום השבת לקדשו', כלומר כדי לזכור את אווירת השבת הכללית. 'שמורי' ללא 'זכור' הוא כגוף בלי נשמה. זכור ושמור דביבור אחד נאמרו.

R. Abraham Joshua Heschel

In the tempestuous ocean of time and toil there are islands of stillness where man may enter a harbor and reclaim his dignity. The island is the seventh day, the Sabbath, a day of detachment from things, instruments, and practical affairs, as well as of attachment to the spirit...
The meaning of the Sabbath is to celebrate time rather than space. Six days a week we live under the tyranny of things of space; on the Sabbath we try to become attuned to holiness in time. ...
... "The solution of mankind's most vexing problem will not be found in renouncing technical civilization, but in attaining some degree of independence of it." (p. 28)

~ סיכומים ~

הרב דוד מישלוב, (המעין גיליון 228)

... הרב אריאל כתב "כאן המשמעות היא הפיכת שבת קודש ליום חול ממש", ו"שאם תותר חלילה המכונית האוטומטית יש חשש רציני שהשבת תתבטל מן העולם". ואני תוהה: האם אין ברמת גן (וערים אחרות בישראל) תנועת מכוניות בכבישים בשבת? האם השימוש במכוניות אוטונומיות ירבה חילול שבת או יצמצם אותה? אם נניח ששבת ברמת גן תיראה בדיוק כמו שהיא נראית היום, אלא שהמכוניות האוטונומיות יצמצמו עשיית מלאכות של ממש בשבת בפרהסיא – האם לא תרוויח שבת קודש מכך?

... ברור שאסור ששבת קודש תיראה כיום חול. אך בהקשר של ימינו, וההתפתחויות שיכולות לצמצם איסורי מלאכה בשבת ולהיות לברכה בעולמנו - הדברים דורשים בירור, כדי שנוביל את עצמנו לשבת של קודש ולא ניגרר לשבת של חול ח"ו, וגם נגדיל אולי את מעגל שומרי השבת.

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכונית האוטומטית (המעין גיליון 229)

מתוך רצון כן להציל את מחללי השבת מאיסורי כרת שבמכונית בעלת מנוע הבערה, מציע הרב דוד מישלוב ('המעין' גיל' 228, עמ' 81) להתיר להם את המכונית האוטונומית המונעת ע"י חשמל. הצעה זו לא תניע אותם לשמור שבת כהלכה. אדרבה היא עלולה להרחיק אותם מהשבת. הם ימשיכו לנסוע לים ולכדורגל ולחרמון, אולם מעתה בהכשר הרבנות. הם עלולים רק להסיק מכך שההלכה מסוגלת לוותר על עקרונותיה כתוצאה מלחץ חברתי המעדיף נוחיות ותועלת, וכשם שהנסיעה מותרת כך מותרים גם שופינג, אירויזיון, בניית גשרים ומנהרות, תקשורת וכו'.

Rabbi Yehoshua Looks

When the Conservative movement's responsum limited Shabbat driving to getting to and from synagogue for public prayer, many took advantage of the opportunity to use the car for non-Shabbat activities, like shopping

הרב יובל שרלו, ב"רוצים מכונית אוטונומית בשבת? תשכחו מזה"

כבר שנים רבות אני טוען, לאור דברי הרמב"ן, כי 'עובדין דחול' הוא לא גזירה צדדית, כי אם חלק מהגדרת השבת עצמה, ומבחינה זו הוא חמור יותר ואסור. אולם השאלה המרתקת היא היכן למתוח את הקו בין שימוש בחשמל (גם בגנרטור), מזגן, תאורה וכדומה שאינם נתפסים כ'עובדין דחול' - ובין מכונית אוטונומית, ועד כמה ההרגל עשוי להפוך אותה לחלק אינטגרלי. נראה לי כי מבחינה הלכתית השימוש במכונית זו בשבת יהיה אסור, אולם תהא אפשרות לפוסקי ההלכה להקל במצבים חיוניים: לאפשר למוגבלי תנועה להיות חלק מהציבור; להפנות חלק מהנסיעות החיוניות (משטרת רכוש) למכוניות אלו וכן הלאה. בכך תישמר אופייה של השבת, בד בבד עם ניצול הטכנולוגיה לקיומם של חיים טובים יותר לזקוקים לכך.

הרב יעקב אריאל, ועוד על המכונית האוטומטית (המעין גיליון 229)

ובכל זאת יש האוסרים שימוש בקלנועית משום הפרהסיא שבדבר, והחשש למדרון חלקלק, וזאת למרות שהנזקקים לקלנועית הם זקנים, נכים וחולים הנאלצים להיות מרותקים לבתיהם כל השבת, מבלי יכולת להגיע לתפילה בציבור, לקריאת התורה ולשיעורי תורה בבית הכנסת, ולאירועים חברתיים ומשפחתיים.

הרב רוזן, ב"האם רכב אוטונומי יהיה מותר לשימוש בשבת?"

רכב כזה יוכל מאוד לסייע למשל לחיילים שנמצאים במסלול נסיעה קבוע ליד גדר או גבול. נסיעה ברכב כזה תקטין את חילול השבת באופן משמעותי. וגם לרופאים ואחיות דתיים הנוסעים כיום בשבת למשמרות בבתי חולים עם נהג נוכרי, שהרי ברור שיהיה פחות חילול שבת כאשר לא מדובר בנהג שמפעיל מכונית בעלת מנוע בעירה מבוסס בניזן, אלא מכונית חשמלית אוטונומית שעליה מפקח נהג נוכרי. אבל כאמור, התקווה על רכב-שבת שיסיע את כולם, היא חלום באַסְפִּמְיָא.

הרב יצחק שלו, שו"ת על רכב אוטונומי כו בתמוז התשעז, 20 ביולי, 2017

למרות זאת, ברור שאפשרות זו עדיפה כאשר יש צורך לחלל שבת, וכגון נהגי אמבולנס או כוחות הביטחון או אדם פרטי הצריך לפנות חולה לבית חולים וכד', ...

R. Soloveitchik, A Halakhic Approach to Suffering

... the emergent halakhic gesture manifests its dialectical character or nature. On the one hand, it sets up a reasoned, clearly defined, precise system of thought, finding its application in detached deeds which reach the point of being mechanical actions. ["Topical Halakhah"] ... On the other hand, it insists upon all-out involvement with a singular, unreasoned order of experiential themes, ... ["Thematic Halakhah].

At the level of topical Halakhah, Shabbat is just a twenty-four hour stretch or period during which one must abstain from work and discontinue his daily routine; that's all. There is nothing else involved in the topical approach to the Sabbath idea. However, when we shift our attention from halakhic **thinking** to halakhic **feeling**, from halakhic topics to axiological themata, we suddenly find ourselves in a new dimension, namely that of kedushah, holiness. Suddenly the Sabbath is transmuted or transformed from an abstract norm, from a formal concept, into a "reality," a living essence, a living entity; from a discipline in accordance with which one acts **compulsorily** into a great experience which one acts out **spontaneously**.

(יג) אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש יקזק מכבד וכבדתו מעשות דרךך ממצוא חפצך ודבר דבר: (יד) אז תתענג על יקזק והרפכתיד על במתי ארך והאכלתיד נחלת יעקב אביך כי פי יקזק דבר: ס